

13 Αυγούστου 2017

Ασπροπάρης, ο απειλούμενος γύπας της Ευρώπης (Ρήγας Τσιακίρης - Λαυρέντης Σιδηρόπουλος)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=28246>]

Ασπροπάρης: παρουσίαση από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Θεωρείται ένα από τα εξυπνότερα πουλιά του πλανήτη, όχι μόνο επειδή είναι από τα πρώτα είδη στο κόσμο που ανακαλύφθηκε ότι χρησιμοποιεί εργαλεία, αλλά και διότι είναι το μόνο που «διδάσκει» το κόλπο αυτό σε άλλα άτομα του ίδιου είδους, δηλαδή πως να επιλέγουν τις κατάλληλες πέτρες και πως θα τις χρησιμοποιούν για να σπάσουν αυγά στρουθοκαμήλου! Κυρίαρχος απέναντι στα άλλα σκουπιδοφάγα πουλιά (κορακοειδή, γλάροι κ.λπ.), στα ψοφίμια θα πρέπει να περιμένει τους μεγαλόσωμους γύπες να τελειώσουν για να ξεκοκαλίσει το υπολείμματά.

Τρέφεται σχεδόν με οτιδήποτε νεκρό, από ψάρια και φάλαινες μέχρι και ψοφίμια του ίδιου του είδους του (!). Τρώει και σάπια φρούτα, αλλά και ζωντανά έντομα που πιάνει στον αέρα εντοπίζοντας τα με την οξύτατη όρασή του, αφού αναγνωρίζει αντικείμενα 4-8 εκατοστών από ύψος 1000 μέτρων! Αγαπημένη του τροφή είναι και οι χελώνες και είναι το μόνο πουλί που καταφέρνει να τις φάει ζωντανές, τρυπώντας τις από το πίσω μέρος με το επιδέξιο ράμφος του, ενώ ο Χρυσαιτός αναγκάζεται να τις σπάσει πετώντας τις στα βράχια και ο Γυπαετός να τις κλέψει από τον Χρυσαιτό.

Συναγωνίζεται στις παραξενιές τον πλησιέστερο του συγγενή Γυπαετό, καθώς και αυτός βάφεται λίγο και αντί για κόκαλα τρώει (συμπληρωματικά) κόπρانا από αγελάδες, γίδια και πρόβατα! Η μυστηριώδης για τους επιστήμονες αυτή συνήθεια, βρέθηκε ότι συντελεί στην πρόσληψη καροτενοειδών, ειδικών ουσιών

που δίνουν το έντονο κίτρινο γυμνό δέρμα του προσώπου, δείγμα κυριαρχίας (όπως το κόκκινο στο μάτι του Γυπαετού), σημαντικό γνώρισμα στην ιεραρχική σειρά των γυπών στην κατανάλωση της τροφής και στις γαμήλιες επιδείξεις.

Ξυπνάει τα χαράματα, νωρίτερα από τα περισσότερα αρπακτικά που περιμένουν τεμπέλικα τα ανοδικά ρεύματα για να πετάξουν, και παράξενο για γύπα, χρησιμοποιεί πολύ συχνά το φτεροκόπημα, αν και μπορεί να γυροπετάει για ώρες σε ακτίνα 20 περίπου χιλιομέτρων (μέγιστο ως και 70!) από την φωλιά του για να τραφεί. Έχει δε καταρρίψει και το παγκόσμιο ρεκόρ για την μακρύτερη πτήση διανύοντας 1017 χιλιόμετρα μέσα σε δύο μόνο μέρες διασχίζοντας την Σαχάρα. Τις θαυματικές γαμήλιες πτήσεις θα απολαύσουν όσοι ψάξουν να εντοπίσουν τα αναπαραγωγικά ζευγάρια νωρίς την άνοιξη, (τέλη Μάρτη με αρχές Απρίλη) θαυμάζοντας τις βουτιές από μεγάλο ύψος όταν τα δύο πουλιά είναι συνεχώς μαζί ζευγαρώνοντας μάλιστα καθημερινά (πολύ συχνότερα από τα άλλα αρπακτικά), ενώ όπως και στον Γυπαετό, κάποια «ζευγάρια» αποτελούνται και από τρία άτομα.

Ασυνήθιστο για γύπα, μπορεί να γεννήσει ως και τρία αυγά, ενώ οι νεοσσοί θα πετάξουν αργότερα από κάθε άλλο αρπακτικό, στο τέλος Αυγούστου και τον πρώτο καιρό θα συντροφεύουν τους γονείς τους ψάχνοντας μαζί τους για φαί, ενώ σύντομα θα εγκαταλειφθούν για να μεταναστεύσουν μοναχοί στην Αφρική όπου θα μείνουν τα πρώτα χρόνια της ζωής τους.

Είναι αξιοπερίεργο λοιπόν πως ένα είδος τόσο κοινό και με τέτοια εξυπνάδα που φώλιαζε σε όλες τις παρυφές των πεδιάδων της χώρας με εκατοντάδες να συγκεντρώνονται ακόμη και πριν 2 δεκαετίες στους σκουπιδοτόπους (βλέπε Οικονόμος 34 σελ. 27) δεν τα καταφέρνει να ευημερήσει στο 21ο αιώνα! Εδώ έχουμε δυστυχώς πάλι την επιβεβαίωση «της τραγωδίας των κοινών ειδών» (“the tragedy of the commons”) που αναφέρεται σε κοινότατα είδη που ξαφνικά οι πληθυσμοί τους καταρρέουν.

Υπεύθυνη για αυτό είναι η ριζική αλλαγή του τρόπου ζωής μας ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές της Ευρώπης με την εντατικοποίηση της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, την εξαφάνιση των λιβαδικών εκτάσεων στα πεδινά και την μείωση της εκτατικής κτηνοτροφίας. Η εκμηχάνιση σήμανε τη δραματική μείωση του πληθυσμού των ζώων φόρτου και η ανάγκη για την αντιμετώπιση ασθενειών την υποχρεωτική ταφή των νεκρών ζώων, την υποχρεωτική καύση όλων των ζωικών αποβλήτων από τα σφαγεία καθώς και το κλείσιμο των χωματερών. Στην Αφρική αρνητικά επέδρασαν η υπερβόσκηση των δασών ακακίας και η δραματική μείωση άγριων οπληφόρων όπως οι γαζέλες και μεγαλόσωμων πουλιών όπως οι στρουθοκάμηλοι από το κυνήγι. Με παγκόσμιο πληθυσμό μόνο 30-45 χιλιάδες ενήλικα άτομα και με μείωση ως και 86% στην υποσαχάρια περιοχή μέσα σε 30

χρόνια, φαίνεται ότι ο Ασπροπάρης βαδίζει ολοταχώς προς τον ολοκληρωτικό αφανισμό.

Η αύξηση της απευθείας θνησιμότητας οφείλεται κυρίως στη απευθείας δηλητηρίαση από χημικές ουσίες όπως οι «φόλες» που χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση σαρκοφάγων, τα αντιβιοτικά που χορηγούνται σωρηδόν στα σταβλισμένα ζώα και οδηγούν στην κατάρρευση του ανοσοποιητικού συστήματος των πουλιών, τα αρουραιοκτόνα με τα οποία ψεκάζονται οι σκουπιδότοποι στο εξωτερικό, τα αγροχημικά και η μολυβδίαση. Ακόμη αναφέρονται περιπτώσεις σύγκρουσης με ανεμογεννήτριες, καλώδια υψηλής τάσης και πυλώνες μεταφοράς ρεύματος. Το εκρηκτικό μίγμα συμπληρώνεται και με την ενόχληση από την κατασκευή μεγάλων τεχνικών έργων κοντά στις θέσεις φωλιάσματος.

Ευτυχώς υπάρχει ελπίδα! Η Γαλλία είναι η μόνη χώρα παγκοσμίως όπου μετά από προσπάθειες πολλών ετών το είδος αυξάνει. Διεθνούς φήμης τα υπέροχα, πιστοποιημένα τοπικά αγροτικά προϊόντα της, όπως τα τυριά και τα κρασιά της αλλά και γνωστή στους ορνιθολόγους διότι επανέφερε τον Μαυρόγυπα στα βουνά του νότου και του Γυπαετό στις Άλπεις, δείχνει το δρόμο για τον επαναπροσδιορισμό της αγροτικής οικονομίας σε σχέση με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Ακόμη ένα φιλόδοξο σχέδιο αναπαραγωγής σε αιχμαλωσία και επανένταξης ξεκίνησε με επιτυχία στην Ιταλία!

Πηγή: <http://www.ornithologiki.gr>